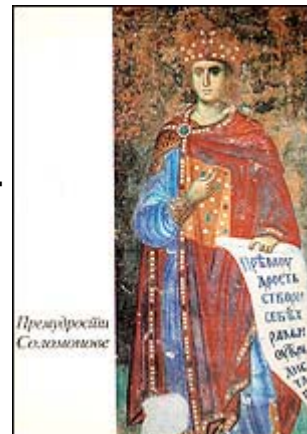

(извор: [Митрополија Црногорско-приморска](#))

Премудрости Соломонове

превео са јелинског изворника Митрополит
Амфилохије

Дигитално издање	Штампано издање:
ИЗВРШНИ ПРОДУЦЕНТ И ПОКРОВИТЕЉ	Издавачи: Јасен - Бијели Павле Никшић, Бистричка 57. тел. 083/ 42884
Технологије, издаваштво и агенција Јанус Београд, октобар 2001	1996
ПРОДУЦЕНТ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК Зоран Стефановић ЛИКОВНО ОБЛИКОВАЊЕ Маринко Лугоња ВЕБМАСТЕРИНГ И ТЕХНИЧКО УРЕЂИВАЊЕ Милан Стојић ДИГИТАЛИЗАЦИЈА ТЕКСТУАЛНОГ И ЛИКОВНОГ МАТЕРИЈАЛА Ненад Петровић КОРЕКТУРА Саша Шекарић и Драгана Вигњевић	Приредио: Слобо Ч. Станишић Библиотека Православно искуство Уредник: Слобо Ч. Станишић Рецензенти Еп. Будимски др Данило Крстић За издавача: Војо Станишић Индекси: Александар Никитовић Коректор: Јован Србуљ Ликовно-графичка опрема: Вељо Станишић Компјутерска припрема: Драган Каргановић, Слободан Зечевић
CIP - Каталогизација у публикацији 22.06 + 223.3 РАДОВИЋ, Митрополит Амфилохије Историјски пресјек тумачења Старог завјета / Митрополит Амфилохије Радовић. - Никшић: Јасен-Бијели Павле, 1996 (Ужице: Графичар). - 285 стр. ; 20 цм.. - (Библиотека Православно искуство) Премудрости Соломонове (грчко-српски); превео Митрополит Амфилохије Радовић; стр. 193-259. Прилози. Индекси.	

Уводна ријеч о књизи "Премудрости Соломонове"

Сам пророк је рекао да је Ријеч Божја "злато седам пута у огњу претопљено". Такво је цијело Свето Писмо, тј. Откривење Божје људима о себи, свијету и њима самима; таква је и ова књига која се први пут преводи на савремени српски језик.

Богонадахнута књига *Премудрости Соломонове* спада у ред тзв. девтероканонских књига, званих и књиге за "духовну поуку" и "читање". То су књиге које су настале послје обликовања оног првог дијела "свештеног правила" (канона Старог Завјета у које су Божји мудраци и пророци забиљежили оно што им је Бог јавио и открио. Зато се и називају "другоканонске" - други дио канона (правила). То су слиједећих 12 књига: Прва Јездринна (по 70-ци, по Вулгати - трећа), три књиге Макавејске, књига Товије, Јудите, додаци књизи пророка Данила (Сузана, Молитва Азаријина, Химна три младића, Вил и Дракон), Књига Јестиринна (додаци), књига Варухова, Посланица Јеремијина, Премудрост Исуса сина Сирахова и Премудрости Соломонове. Ове књиге су примљене у хришћанску употребу из "александријског канона", док их старији "палестински канон" не садржи. Пошто се Ђура Даничић у свом преводу Старог Завјета управља по Лутеровој Библији (а Лутер је ове књиге искључио, по узору на строге Јевреје, из канонских књига Старог Завјета), то нажалост њих ни до данас нема у српском преводу Старог Завјета. Наша Црква их, међутим, чита и употребљава у словенском преводу. (Превод књиге "Премудрости Исуса сина Сирохова" епископа Платона Атанацковића није заживјео у употреби).

Ове свештене и богомудре књиге стоје мање-више на граници између Старог и Новог Завјета и по много чему припремају по садржају и поруци догађаје Новог Завјета. То нарочито важи за **Премудрости Соломонове**, ову најпознију старозаветну књигу.

Иначе, њу превод Седамдесеторице назива "Премудрост Соломонова", а арапски и сиријски превод "Велика Премудрост Соломонова" као и "Књига Премудрости Соломона сина Давидова, који царова над синовима Израиљевим". Свети, пак, Оци Цркве, који је изобилно користе већ од II вијека називају је "Свеврлинска Премудрост" тј. Премудрост која учи свим врлинама, или још и "Божанска Премудрост". То је књига којом су се, очевидно, надахњивали већ новозавјетни писци Апостол и Еванђелист Јован као и Апостол Павле. Као књига богонадахнутог садржаја она је постала и саставни дио богослужења Цркве: поједини њени одјелци се одвајкада читају као паримије на празничним вечерњима.

Ово све показује какав значај њој придаје Црква. То не значи, међутим, да она прихвата да је њен писац заиста био цар Соломон. Познато је од давнина, то потврђује већ и блажени Јероним, да је она написана на грчком а не на јеврејском језику, што значи да је могла бити написана тек у хеленистичко вријеме, никако у вријеме Соломона. Писац је приписује Соломону да би истакао значај њеног садржаја и дао јој ауторитет (то је био манир и не само тога времена) но она је, заиста, на висини Соломонове мудрости, а и по идејама је веома блиска списима који носе име премудрог Соломона.

Писац иако није Соломон несумњиво је јеврејског поријекла, из круга јаке александријске јеврејске заједнице. То се види по начину мишљења, језичког изражавања као и по историјском контексту. Писац је типичан "мудрац" израиљски, но он очевидно познаје и грчки језик и хеленску философију. Зато није никакво чудо што је у овом спису спојена библијска "Хокхма" (Премудрост) са хеленском *мудрошћу* ("софија" - η σοφία) која ће се показати као предуказање на оваплоћеног Логоса (Слова) Божјег у Јовановом Јеванђељу Новог Завјета. Тиме је он претеча светоотачке богословске синтезе III и IV вијека.

Библијски старозавјетни монотеизам, учење о бесмртности душе (такође платоновски обојено), о наградама и казнама послје смрти, изворно удубљивање у смисао преране смрти праведника; учење о Премудрости Божјој и њеној једносушности са Духом Божјим, светим, свесилним - представљају окосницу садржаја овог свештеног богонадахнутог списа. Појам Премудрости као "излива чистог Сведржитеља славе" и "одбљеска Свјетлости вјечне", као и у њој присутног Духа Светог, свевидећег, припрема нас за новозавјетно откривење тајне Свете Тројице. Поред библијске философије историје, писац, иако не говори о васкрсењу тијела, предвиђа такву могућност за људско тијело - у одуховљеном виду, спајајући и овдје, на плану есхатона, хеленско (платоновско)

схватање бесмртности душе са библијским ишчекивањем васкрсења тијела (књига пророка Данила). Као таква ова старозавјетна књига, писана између 200-100 г. прије Христа (по неким у другој половини првог века прије Христа), има за крајњи циљ да и Јевреје и Јелине приведе правоме Богу и Његовој Вјечној Премудрости, кроз вјеру и испуњење заповјести Божјих.

Овом кратком уводу у нашу Књигу да додамо и слиједеће:

У овом преводу "Премудрости Соломонове" на српски, по угледу на старословенски превод, преводимо ријеч "софиа" са *премудрост*, иако би буквални превод био *мудрост* (као у Вулгати и из ње насталим преводима - *Liber sapientiae*). То чинимо стога што је овдје ријеч о вјечној (Пре)мудрости Божјој, а не о обичној људској мудрости. Зато што је Божанска она је Премудрост за разлику од људске - мудрости.

Митрополит Амфилохије

Премудрости Соломонове

Глава 1.

1 Заволите праведност, судије земаљске
размишљајте о Господу, у доброту
и простоти срца тражите Га.

2 Јер Њега налазе они који Га не кушају,
и објављује се онима који му нијесу невјерни.

3 Јер развратне помисли одвајају од Бога,
искушавана пак сила Његова изобличава безумнике.

4 У злорадну душу неће ући Премудрост
нити ће се настанити у тијело оптерећено гријехом.

5 Јер Свети Дух поуке избјећи ће превару
и уклониће се од помисли неразумника
и провјериће се кад наиђе неправда.

6 Јер човјекољубив је дух Премудрост
али неће опростити богохулнику ријечи његових;
зато што је бубрега његових свједок сам Бог
и срца његова надзорник истински
и језика слушатељ.

7 Јер Дух Господњи испунио је васељену,
и Он који обујима све има знање ријечи.

8 Зато нико ко говори неправду неће се сакрити
нити ће га мимоићи изобличујућа правда.

9 Јер ће намисли безбожника бити испитане,
а чување ријечи његових доћи ће Господу
на изобличење безакоња његових.

10 Зато што ухо ревности чује све,
и дашак гунђања неће се сакрити.

11 Стога се чувајте од гунђања некорисног
и од оговарања поштедите језик,
јер ни скривена ријеч отићи празна неће,
уста пак лажљива убијају душу.

12 Не тражите смрт у заблуди живота вашег
и не навлачите погибао дјелима руку ваших.

13 Зато што Бог није смрт створио
нити се радује пропасти живих.

14 Јер је извео све у битије
и спасоносни су постанци свијета,
и нема у њима отрова пропасти
нити на земљи пакленог царства.

15 Јер праведност је бесмртна
(а неправедност - узрочник смрти)^[1]

16 Безбожници су је призвали и (дјелима) руку и ријечима;
сматрајући је пријатељем ишчиљеше
и склопише савез са њом,
пошто су достојни да буду њеног удјела.

Глава 2.

1 Јер рекоше у себи мислећи неправилно:
Кратак је и тужан живот наш,
и нема лијека кад човјеку дође крај,
и није познато да се било ко избавио од пакла.

2 Јер смо случајно рођени
и послје овога бићемо као небивши;
јер је дим дах у ноздрвама нашим,
и ријеч - искра у покрету срца нашег.

3 Кад се она угаси у пепео ће се тијело претворити
и дух ће се разлити као лагани повјетарац.

4 И име ће наше бити временом заборављено,
и нико се неће сјетити дјела наших;
и проћи ће живот наш као трагови облака
и нестаће као магла
разагната сунчевим зрацима
и топлотом његовом притиснута.

5 Јер сјенке мимоход је вријеме наше,
и нема повратка из смрти наше,
стога што се запечати па се нико не враћа.

6 Зато хајте да уживамо добра садашња
и служимо се творевином као у жару младости;

7 Вина драгоцјена и мирисна напојмо се,
и нека нас не мимоиђе цвијет прољетњи;

8 Овјенчајмо се ружиним пупољцима прије него што увену:

9 Нека нико од нас не буде лишен своје насладе.
Свуда оставимо знаке весеља,
пошто је оно удио наш и насљеђе.

10 Потлачићемо убогог праведника,
нећемо поштедјети удовица
нити ћемо се старачких застидјети сједина многољетних;

11 нека наша моћ буде закон за праведност,
јер оно што је немоћно показује се и бескорисно.

12 Поставићемо засједу праведнику, јер нам је неупотребљив
и противи се нашим дјелима
и изобличава наша огрјешења о Закон
и подсјећа нас на огрјешења о учење наше.

13 Он тврди да има знање о Богу
и назива себе слугом Господњим;

14 постао нам је обличитељ помисли наших;
тежак нам је и кад га гледамо,

15 јер није сличан другима живот Његов,
и другачије су стазе његове;

16 ми смо лажни по његовом схватању
и избјегава путеве наше као нечистоту;
назива блаженом кончину праведника
и горди се Богом као Оцем.

17 Видјећемо да ли су му ријечи истините,
и испробаћемо шта ће са њим бити на крају;

18 јер ако је праведник син Божји,
заштитиће га и избавиће га из руку непријатеља.

19 Вријеђањем ћемо га провјерити и мучењем,
да би смо познали смјерност његову
и испробали незлобивост његову;

20 на смрт нечасну осудићемо га,
јер по ријечима његовим - биће заштићен.

21 Тако су они мислили али су се преварили
јер их заслијепи злоба њихова,

22 па не познаше тајне Божје
нити се понадаше у награду за побожност
нити признаше части душама чистим.

23 Јер Бог створи човјека за нетрулежност
и сазда га сликом сопствене вјечности;

24 но завишћу ђавола смрт уђе у свијет,
па је пробају они који су на његовој страни.

Глава 3.

1 Душе праведника су у руци Божјој,
и неће их се дотаћи невоља.

2 Изгледало је у очима неразумних да су умрли,
и сматран је за погибао исход њихов,

3 а одлазак од нас - уништење;
они, међутим, пребивају у миру,

4 јер ако су у очима људи и кажњени,
нада је њихова пуна бесмртности;

5 и мало намучени, велико ће добро задобити,
пошто их Бог испроба
и нађе их достојне себе самога;

6 као злато у огњеној пећи испроба их,
и као свеплодну жртву прими их.

7 И у вријеме када их посјети засијаће,
и као искра у стрњици плануће.

8 Судиће племенима и загосподариће народима,
и зацариће се над њима Господ вавијек.

9 Који се у Њега поуздају познаће истину,
и вјерни ће у љубави пребивати у Њему,
јер благодат и милост је са светима Његовим.

10 Безбожници пак како су смишљали биће кажњени презревши праведника и од Господа одступивши.

11 Јер биједан је онај који презире Премудрост и карање; таквих је испразна нада и трудови бесплодни и бескорисна су дјела њихова:

12 Жене њихове су неразумне и зла дјеца њихова, проклето потомство њихово.

13 Јер блажена је нероткиња неупрљана која не позна постељу у гријеху, имаће плод при похођењу душа.

14 А и евнух који није чинио руком безаконје нити смишљао зло против Господа, њему ће бити дата изврсна благодат вјере и мјесто у храму Господњем премило души.

15 Јер добрих трудова плод је предиван и неуништив коријен разборитости.

16 Дјеца пак прељубника неће сазрети и са безаконе постеље сјеме ишчезнуће.

17 Па ако и буду дуговјечни, ништавним ће се сматрати, и нечасна ће бити на крају старост њихова.

18 Ако ли брзо окончају, неће имати наде нити у Дан судњи утјехе;

19 јер порода неправедничког мучан је крај.

Глава 4.

1 Боља је бездјетност са врлином; јер бесмртност је у сјећању на њу, стога што је позната и Богу и људима.

2 Присутну - подржавају је и чезну за њом када отиде; и у будућем вијеку овјенчана торжествује побиједивши у борби чистих подвига.

3 Многобројно пак потомство безбожника неће бити од користи и из прељубе рођено неће пустити коријена у дубину нити ће се утврдити на чврстом темељу.

4 Јер ако им привремено и озелене гране, стога што израстају погрешно вјетрови ће их поколебати и силина вихора ишчупати.

5 Поломиће се изданци неочврсли и пород њихов биће бескористан, незрео за јело и ни за шта погодан.

6 Јер из безаконих спавања рођена дјеца биће свједоци родитељског лукавства кад им се буде судило.

7 А праведник доспије ли да оконча, у покоју ће бити;

8 јер часна старост није у мноштву љета нити се мјери бројем година;

9 сједина људима је разборитост
и зрео узраст - живот неупрљан.

10 Угодан Богу поставши омиље Му
и живећи међу грешницима би пресељен;

11 прими га себи, да не би зло измијенило разум његов
или лукавство преварило душу његову;

12 јер злобна завист помрачује добра,
и похотљиво маштање развраћа ум незлобив.

13 Ко се за кратко усаврши, напуни много година;

14 јер је омилила Господу душа његова,
зато и похита из зле средине;
а свјетина видје и не схвати
и на ум јој не дође нешто тако

15 да је благодат и милост на избраницима Његовим,
и промишљање над светима Његовим.

16 Осудиће праведник на умору живе безбожнике,
и брзо преминула младост - многогодишњу старост неправедника;

17 јер ови ће видјети свршетак мудрога
и неће разумјети шта је Бог наумио са њим
и ради чега га је Господ учинио безбједним.

18 Видјеће и презреће
но Господ ће њих исмијати,

19 и биће послуже тога лешине биједне
и на поругу међу мртвима вавијек,
јер ће их бацити безгласне ничице
и потрешће их из темеља
и до посљедњег запустјеће
и бити у јаду,
и спомен њихов ће нестати.

20 Почеће да размишљају кукавци о гријесима својим
и као осуда ће изаћи пред њих безакоња њихова.

Глава 5.

1 Тада ће праведник стати са великом смјелошћу
пред лице оних који су га мучили
и презирали патње његове.

2 Кад га угледају задрхтаће од силна страха,
и биће ван себе због чудесности спасења;

3 говориће међу собом покајнички
и у тјескоби духа уздахнуће и рећи:

4 Зар је ово онај кога смо некад исмијавали
и имали за предмет поруге, безумници!
Живот смо његов сматрали сулудим
и кончину његову биједном.

5 Како да буде убројан међу синове Божје
и откуда међу светима удио његов?

6 Заиста, залутасмо са пута истине,
и свјетлост праведности није нас обасјала,
и сунце нам се није родило;

7 испунисмо се стазама безакоња и погибије
и пролазисмо пустињама непроходним
а пута Господњег не познасмо.

8 Шта нам је користила гордост?
И шта нам је донијело богатство с надменошћу?

9 Све је то прошло као сјенка
и као вијест мимоходна;

10 као лађа проходећа заталасану воду
чијег пролаза траг се не може наћи
нити бразда хода њеног у таласима;

11 или као што од птице која пролети ваздухом
не остане никакав знак њеног пута,
но лаки ваздух, ударом перја потискиван
и просјецан снажним замахом
крила у покрету, бива проходан,
па потом се не нађе ни трага лета по њему;

12 или као код стријеле одапете на циљ:
просјечени ваздух се намах врати у своје стање
тако да се и не распознаје пролаз њен.

13 Тако и ми који се родимо нестајемо,
и ниједан знак врлине немамо да покажемо
пошто смо у злу себе истрошили.

14 Јер је нада безбожника као прах вјетром ношен
и као лака пјена буром развијана
и као дим вјетром бива распршена
и прође као сјећање на путника намјерника.

15 Праведници ће пак вавијек живјети
и у Господу је награда њихова,
и старање о њима код Вишњег.

16 Зато ће примити Царство љепоте
и вијенац красоте из руке Господње,
јер ће их Он десницом закрилити
и мишицом ће их заштитити.

17 Узеће за свеоружје ревност Своју
и наорујаће створење за одбрану од непријатеља.

18 Обући ће се у оклоп праведности
и навући ће на себе шљем - суд нелицемјеран;

19 узеће штит непобједиви - свјетлост

20 а изоштриће жестоки гњев као мач,
док ће заједно са Њим заратити на безумнике цијели
свемир.

21 Покренуће се добро усмјерене стријеле муњоносне
и из облака као добро натегнутог лука пролетјеће циљу,

22 и каменуубојитог гњева препун излиће се град;
узнегодоваће против њих вода морска,
а ријеке их изненада опколити;

23 супротставиће им се Дух силни
и као вихор ће их развијати;
и безакоње ће опустошити сву земљу
а злочинство оборити пријестоле моћника.

Глава 6.

1 Послушајте зато цареви и разумите;
научите, судије крајева земаљских;

2 упамтите ви који владате мноштвом
и који се гордите над многим народима:

3 Од Господа вам је дата власт ваша
и владање од Вишњега!
Он ће испитати дјела ваша и помисли ваше истражити;

4 јер премда сте слуге Његовог Царства не судисте право,
нити чувасте Закон
нити сагласно вољи Божјој ходисте.

5 Страшно и брзо ће вам се јавити
јер изненадно бива суд над великашима.

6 Онај пак који је најмањи заслужује помиловање,
док ће моћници бити испитани строго;

7 јер неће погнути лице Владалац
свију нити ће се застидјети величине,
јер Он је створио и мало и велико
и подједнако промишља о свима,

8 па моћницима предстоји строга истрага.

9 Зато су вама, о властодршци, упућене ријечи моје,
да се научите Премудрости и да не отпаднете;

10 јер они који свето чувају светиње биће освећени
и који се њима науче наћи ће одговор.

11 Зато пожелите ријечи мојих
заволите их и поучиће вас.

12 Свијетла је и неувенљива Премудрост
и лако је сагледају они који је љубе
и налазе они који је траже,

13 чак се онима који је желе унапријед открива.

14 Ко њој рано порани, неће се уморити;
јер ће је наћи поред својих двери.

15 Јер само размишљање о њој већ је савршенство разума,
и који је пробдио ради ње брзо постаје безбрижан;

16 зато што оне који су ње достојни
сама она посјећује и тражи
и на стазама им се указује благонаклоно
и у свакој помисли сусреће се с њим.

17 Јер њен почетак је истинска жеља за учењем,
а старање - љубав према учењу,

18 љубав пак је држање њених закона,
а пажење закона - сигурност нетрулежности,

19 нетрулежност опет чини нас блиским Богу;

20 чежња, дакле, за Премудрошћу узводи Царству.

21 Зато ако су вам мили престоли и скиптри, властодршци народа,
поштујте Премудрост, да би вабијек царовали.

22 А шта је Премудрост и како је настала, објавићу,
и нећу вам сакрити тајне
но од самог њеног рођења испитаћу
и открићу знање о њој
и нећу мимоићи истину.

23 Нити ћу ићи са оним кога завист мори
јер он неће задобити Премудрост.

24 Сабор пак мудраца спасење је свијету
и цар разуман утврђење народно.

25 Зато учите се ријечима мојим, и окористићете се.

Глава 7.

1 И сам сам смртан човјек као сви остали
и потомак земнородног првосазданог;
у утроби мајчиној обукох се у тијело

2 у току десет мјесеци^[2] згуснут у крви
од сјемена мушког и насладе сненог сједињења.

3 И кад постах удахнух заједнички ваздух
и на себи сличну земљу падох,
први глас попут свих испустих плача;

4 одњегован у пеленама, у бригама,

5 Али, и од царева нико се није друкчије родио,
једнак је улазак у живот свима а и излазак исти.

7 Зато се помолих и даде ми се разум;
завапих, и дође ми Дух премудрости.

8 Радије изабрах њу него ли скиптре и престоле
и богатство сматрах низашта у поређењу са њом;

9 чак је не сравних са драгим каменом
јер је све злато у поређењу са њом као мало пијеска,
и као прах ће се наспрам ње сребро цијенити;

10 завољех је више од здравља и љепоте
и бјеше ми милије да имам њу него очињи вид
јер је неугасива од ње добијена свјетлост.

11 Дођоше ми сва добра заједно са њом
и небројено богатство преко руку њених;

12 и обрадовах се свима јер их води Премудрост,
а не знадијох да им је она родитељка.

13 Без лукавства научих, без зависти предајем,
богатство њено не скривам;

14 јер она је људима неисцрпна ризница,
и који њу задобише Богу усмјерише љубав,
представљени даровима науке.

15 А мени нека Бог да да говорим по уму
и да се достојно сјетим онога што ми је дато,
јер Он је и Премудрост и водитељ
и мудраца исправитељ.

16 Јер у Његовој руци смо и ми и ријечи наше
свака разумност и дјелатности знање.

17 Јер Он ми је дао истинско познање бића,
да знам устројство свијета и дејство стихија,

18 почетак и крај и средину времена,
измјене сунчевих повратака и промјене (годишњих) доба,

19 годишњи круг и положај звијезда,

20 природу животиња и нарави дивљих звијери,
струјања вјетрова и људске помисли,
разноликост биља и моћи коријења.

21 Спознах и оно што је скривено и што је јавно;
јер ме научила Премудрост - изумитељка свега.

22 Јер у њој је Дух разума, свети,
јединородни, многострани, танани,
благољетни, свијетли, чисти,
јасни, незлобиви, добротољубиви, продорни,

23 неодољиви, добротворни, човјекољубиви,
тврди, крепки, безбрижни,
свесилни, свевидећи
и све духове прожимајући
умне, чисте, светанане.

24 Јер Премудрост је покретљивија од сваког покрета
а прожима и пронице све и сва чистотом;

25 јер она је дах Силе Божје
и излив чисти Сведржитеља славе;
зато се ње ништа нечисто не дотиче.

26 Јер она је одбљесак свјетлости вјечне
и огледало чисто Божанског дјејства
и слика Његове доброте.

27 Једна је она а све може
и обитавајући у себи самој - све обнавља
и покољењима се усељавајући у душе светих
пријатеље Божје и пророке ствара.

28 Заиста, Бог једино љуби онога који с Премудрошћу заједно
живи.

29 Јер она је од сунца благоликија
и од свих звијезда узвишенија.
И у поређењу са свјетлошћу првијенство има;

30 јер ову смјењује ноћ
а Премудрост не надвладава злоба.

Глава 8.

1 Премудрост се распростире снажно с једног краја (свијета) до
другог
и управља свиме добро.

2 Њу завољех и исках од младости своје
и тражих да је доведем себи за невјесту
и заљубљеник постах љепоте њене.

3 Благородство слави са Богом живећи,
и Господар свега завоље је;

4 јер она је тајница Божанског знања
и проналазач дјела Његових.

5 Ако је богатство жељено у животу;
шта је богатије од Премудрости која све ствара?

6 Иако разум дјела твори,
ко је од ње међу бићима бољи умјетник?

7 Ако неко опет праведност воли,
врлине су трудови њени;
јер цјеломудрености и разуму учи,
праведности и храбрости,
од којих нема ништа корисније људима у животу.

8 Ако ли ко искуство много жели,
она искон зна и будућност назире,
познаје смисао ријечи и рјешења загонетки,
знаке и чудеса предузнаје
и исходе времена и љета.

9 Зато одлучих да је узмем да са њом живим
знајући да ће ми бити савјетница у добру
и утјеха у бригаама и тузи.

10 Прославићу се поради ње у народу
и млад бити честован од старијих;

11 оштар ћу се показати на суду
и пред моћницима ће ми се дивити.

12 Кад будем ћутао - чекаће, кад будем говорио - пазиће,
и док будем казивао дуже
ставиће руку на уста своја.

13 Задобићу преко ње бесмртност
и спомен вјечан онима послјије мене оставићу.

14 Управљаћу народима, и племена ће ми се покорити;

15 Уплашиће се кад чују за мене тирани страшни,
народу ћу бити добар и у рату храбар.

16 Кад уђем у дом свој, у њој ћу покој наћи;
јер нема горчине у општењу са њом
нити бола у живљењу са њом
него весеља и радости.

17 О овоме размишљајући у себи и смјестивши у своје срце
да је бесмртност у сродству са Премудрошћу,

18 и у пријатељству с њом - настала блага
а у трудовима руку њених - богатство неисцрпно,
а у упражњавању пак разговора са њом - разум,
и добар глас у заједници ријечи њених -
кренух у потрагу како бих је примио у себе.

19 А био сам младић обдарен,
душу стекох добру,

20 боље рећи као добар дођох у тијело чисто.

21 А знао сам да је другачије не могу стећи
ако ми је Бог не подари
а од разума је то знање чија је благодат -
братах се Господу и помолих Му се
и завапих свим срцем својим:

Глава 9.

1 Боже Отаца и Госпoде милости
Који си све створио ријечју Својом

2 и који си Премудрошћу својом саздао човјека
да влада Тобом створеним тварима

3 и да управља свијетом светoшћу и праведношћу
и у правоти душе да суд суди!

4 Подари ми Твојим Престолима сапрестолну Премудрост
и не одбаци ме од дјецe своје.

5 Јер, ја сам слуга Твој и син слушкиње Твоје,
човјек немоћан и кратка вијека
и премален за поимање Суда и закона.

6 Пошто, макар и савршен био неко међу синовима људским
ако је без Твоје Премудрости ништа не представља.

7 Ти си ме изабрао за цара народа Твога
и за судију синова Твојих и кћери.

8 Рекао си да саградим храм на Гори Светој Твојој
и у граду обиталишта Твога жртвеник
по узору на Шатор свети који си припремио од почетка.

9 А са Тобом је Премудрост која зна дјела Твоја;
присутна, када си стварао свијет,
којој је познато шта је угодно у очима Твојима
и шта право у заповијестима Твојима.

10 Ниспошљи њу са светих небеса
и са трона славе Твоје пошаљи је,
да би била са мном и помогла ми
да познам шта је Теби угодно.

11 Јер она све зна и разумије
па ће ме трезвено водити у дјелима мојим
и сачувати ме славом својом;

12 и биће примљена дјела моја
и судићу народу Твоме праведно
и бићу достојан престола оца мојега.

13 Јер, који човјек познаје вољу Божју?
Или ко ће се досјетити шта хоће Господ?

14 Јер, помисли смртника су несигурне
и склона гријешењу размишљања наша;

15 трулежно тијело притиска душу
и земно станиште обременује многобрижни ум.

16 Ми једва назиремо оно што је на земљи
и оно што је под рукама с муком налазимо;
ко ли ће тек оно што је на небесима испитати?

17 Вољу пак Твоју ко би познао, да Ти нијеси дао Премудрост
и да нијеси послао Светога Духа свога са Висина?

18 И тако бише исправљене стазе оних што су на земљи
и оне што је Теби угодно бише људи научени
и Премудрошћу спасени.

Глава 10.

1 Она правосазданог оца свијета,
јединог створеног, сачува

и избави га од његова гријеха,

2 даде му притом моћ да влада свима.

3 Али пошто неправедник отпаде од ње у гњеву свом
погибе заједно са братоубиственим јаростима.

4 Ради њега опет спаси Премудрост потопљену земљу
крхким дрветом крманећи праведника.

5 Она и кад су се смијешали народи савезом лукавства
препозна праведника и сачува га Богу непорочна
а и у односу на љубав према дјетету сачува га јаким.

6 Она праведника при погибији нечастивих избави
док је бјежао од огња палог с неба на Петоград,

7 чијег лукавства свједочанство још увијек
стоји пуста земља која се дими,
и растиње које у невријеме плод доноси,
и невјерној души подигнути споменик - стуб слани.

8 Јер они тиме што Премудрост презреше
не само што себи нашкодише непознањем добра,
но и спомен својега безумља оставише свијету
да се у ономе што згријешише ни сакрити не могу.

9 Премудрост пак оне који јој служе из невоље избави.

10 Праведника, који је бјежао од братовљева гњева,
изведе на путеве праве;
показа му Царство Божје
и подари му знање Светих;
обдари га изобиљем у трудовима
и умножи подвиге његове;

11 кад су га лакомошћу надмоћали, стаде уза њ¹
и обогати га;

12 сачува га од непријатеља
и заштити од оних који му спремаху замку,
за крепки пак подвиг награди га
да би знао да је побожност од свега јача.

13 Она не остави проданог праведника,
него га избави од гријеха;

14 сиђе с њим у јаму
и не остави га у оковима
прије него му донесе скиптар царски
и власт над његовим тиранима;
лажним пак показа његове клеветнике
и даде му славу вјечну.

15 Она свети народ и сјеме непорочно
избави од пламена угњетачких;

16 усели се у душу слуге Господњег
и одуприје се страшним царевима знацима и чудесима.

17 Даде светима награду за трудове њихове,
поведе их путем чудесним
и постаде им покривало дању
и сјај звјездани ноћу.

18 Преведе их преко Црвеног мора
и проведе између воде многе;

19 непријатеље пак њихове потоци
и из дубине бездана изрину их.

20 Зато праведници оплијенише безбожнике
и прославише, Господе, Име свето Твоје
а непобједиву руку Твоју једнодушно похвалише;

21 зато што Премудрост отвори уста нијемих
и језике дјетиње учини јасним.

Глава 11.

1 Она благослови дјела њихова руком пророка светог.

2 Прођоше пустињу ненастањену
и на неприступачним мјестима разапеше шаторе;

3 одупријеше се противницима и одбранише од непријатеља.

4 Ожедњеше и призваше Те
и даде им се вода из камена цијелца
и утољење жеђи из стијене тврде.
Јер оно чиме бише кажњени непријатељи њихови
преко тога њима оскуднима би учињено добро.

6 Намјесто извора вјечне ријеке замућене нечистом крвљу,

7 на изобличење дјетоубиствене наредбе,
Ти им даде изненада обиље воде

8 показавши им тадашњом жеђу
колико си казнио њихове противнике.

9 Јер када се нађоше у искушењу, премда милостиво карани,
разумјеше како су се у гњеву суђени безбожници мучили,

10 јер си њих (Израиљце) као отац испробао ради подуке,
а оне (Египћане) осудио као строг цар и казнио.

11 Подједнако су страдали и одсутни и присутни.

12 А двострука их је жалост снашла
и уздисање због сјећања на прошлост;

13 јер кад чуше да је оно што је за њих била казна
за оне (Израиљце) то би добротинство, осјетише Господа.

14 Ономе опет (Моисију) кога су некад изложили порузи и
одrekli га се,
послије свега што се догодило - задивише се,
ожедњели друкчије од праведника.

15 Умјесто, пак, неразумних помисли неправде њихове,
у којима заблудјевши, обожаваху бесловесне гмизавце
и биједне звјери,
Ти им посла мноштво бесловесних животиња за казну,

16 како би знали да оно чиме човек гријеш, тиме бива кажњен.

17 Јер није било тешко да свемоћна Твоја рука
која је створила свијет из безобличне твари
пошаље на њих мноштво медвједа и љутих лава

18 или новостворених непознатих звијери пуних гњева,
из којих огњени пламен лиже
или се шире смрдљива испарења
или им из очију страшна ватра сијева;

19 оне би могле не само штетним дејством да их сможде,
него и својим страшним изгледом да их униште.

20 Но и без тога, једним дахом су могли пасти
гоњени правдом
и развијани Духом силе Твоје;
али Ти си све уредио по мјери, броју и равнотежи.

21 Јер свемоћ Твоја је увијек с Тобом,
и снази мишице Твоје ко ће се супротставити?

22 Јер је цијели свијет пред Тобом као зрнце пијеска на теразијама
и као кап јутарње росе на земљу пале.

23 Ти пак све милујеш, јер Ти се све може,
и превиђаш гријехе људске ради покајања.

24 Зато што сва бића љубиш
и ништа нећеш презрети од онога што си саздао
пошто их из мржње ни стварао нијеси.

25 А како би нешто и опстало, да то Ти нијеси хтио,
или оно што Ти нијеси призвао (у биће) како би се одржало?

26 Зато све и сва поштеди, јер је Твоје, Владико душељупче!

Глава 12.

1 Бесмртни Твој Дух у свему пребива.

2 Зато преступнике благо караш,
подсјећаш на оно у чему гријеше и учиш их,
да би се ослободили зла и повјеровали у Тебе, Господе.

3 Негдашње, пак, становнике свете Твоје земље

4 омрзну, јер оно што је најгоре чинише, -
дјела враџбинска и обреде безбожничке,

5 убијања дјеце немилосрдна,
ждерање на гозбама утроба људских тијела и крви, -
жреце из зборишта

6 и родитеље насилнике беспомоћних душа
хтио си да уништиш рукама отаца наших,

7 да би достојно насеље примила дјеца Божија
најмилије Ти од свију земаља.

8 Но, ипак, и њих си као људе поштедио,
послао си осе као претходницу своје војске,
да их полако истријебе.

9 Није Ти било немогуће да безбожне у боју предаш у руке
праведнима
или звијерима љутим, или да их ријечју оштром одједном
смрвиш,

10 но, судећи им полако оставио си могућност покајања
иако си знао да је зло њихово рођење и урођена злоба њихова
и да се неће измијенити помисао њихова вавијек.

11 Јер били су сјеме проклето од почетка,
а ни из бојазни од било кога нијеси оставио некажњене гријехе
њихове.

12 Па ко ће рећи: шта си учинио?
или ко ће се супротставити суду Твоме?

Ко пак приговорити за уништене народе, које си створио?
Или ко ће се појавити преда те као
бранитељ неправедних људи?

13 Јер нема Бога изван Тебе, који се о свему стара
да му покажеш да нијеси неправо судио;

14 нити се цар нити владар може с Тобом суочити
у корист оних које си казнио.

15 А пошто си праведан, праведно свиме управљаш,
осудити онога који не заслужује да буде кажњен -
сматраш не својственим Твоје силе.

16 Моћ пак Твоја почетак је праведности
и Твоје владање свиме, чини Те да све чуваш.

17 А моћ показујеш невјерујућем савршенству силе
док код оних који је познају изобличаваш дрскост.

18 Ти опет који моћ посједујеш, снисходљиво судиш
и нама управљаш с великом самилошћу!
јер моћ, кад год зажелиш, са Тобом је.

19 А научио си таквим дјелима и народ свој,
да праведник треба бити човјекољубив,
и добронадлежним си учинио синове своје
јер дајеш за гријехе покајање.

20 Јер ако си непријатеље слугу својих, достојне смрти,
са толиким обзиром и благошћу казнио
давши им вријеме и мјесто да се ослободе зла.-

21 са каквом си тек опрезношћу судио синовима својим,
чијим оцима си дао заклетве и завјете благих обећања?

22 Нас дакле карајући, непријатеље наше шибаш на безброј
начина,
да би и ми кад судимо о доброти Твојој бринули
а кад нам се суди - очекивали милост.

23 Зато си и оне који су неразуман живот водили неправедно,
њиховим сопственим гадостима мучио;

24 јер путевима заблуде далеко залуташе
за богове прихватајући нечасније и од најгаднијих животиња,
обманути попут неразборитих младенаца.

25 Ради тога као дјецџ неразумној
суд на поругу посла.

26 Они пак који поругом опомене не бише уразумљени
искусиће достојан суд Божји.

27 Јер оно од чега су сами патили с муком,
видјевши код тих што су их сматрали боговима,
кажњавани њиме,
Онога кога су некад одбацивали да познају,
за Бога истинитог признаше;
зато дође на њих и коначна осуда.

Глава 13.

1 Сујетни су сви људи, природно, у
којима је присутно непознавање Бога
и они не бијаху у стању из видљивих добара познати Суштега,
нити на основу дјела познаше Творца,

2 него су или огањ или ваздух или брзи вјетар
или звјездани шар или силну воду
или свјетила небеска сматрали за богове господаре свијета.

3 Они који су, очарани љепотом, то за богове сматрали,
нека познају колико је Господар од тога бољи
јер све је то Он створио, родоначелник љепоте;

4 задивљени пак силом и енергијом
нека разумију колико је моћнији од њих
Онај који је све створио;

5 јер примјерено величини и љепоти створења
њихов се Узрочник созерцава.

6 Но они нијесу ипак за велики прекор
јер као да блуде
тражећи Бога и желећи да га нађу;

7 па се обраћају Његовим дјелима и испитују
и бивају увјерени изгледом, јер је дивно оно што виде.

8 Али опет ни њима не треба опростити;

9 јер ако су били у стању да све то виде,
да би могли размишљати о овоме вијеку (свијету),
како онда Владара твари да одмах не нађу?

10 А биједне су и међу мртвацима наде оних
који назваше боговима дјела руку људских,
злато и сребро, вјештине изум,
и представе животиња
или камен некорисни, дјело дрвене руке.

11 Као кад неки вјешти дрводјеља погодном одсијече дрво
па спретно ољушти његову цијелу кору,
обликује га прикладно
и направи корисну посуду за животне потребе,

12 потом отпатке од рада
употреби за готовљење хране, и руча,

13 затим један од отпадака ни за шта погодан,
дрво криво и чворновато,
узме и издјеља брижљиво у доколици својој
и искуством разума га обликује,
уподоби га човјечјем лику

14 или га направи сличним некој биједној животињи,
па га украси шарама и обоји црвенилом,
притом изгладача сваки његов недостатак,

15 онда му направи прикладан сталак
и постави на зид осигуравши га гвозденим клином.

16 Побрине се тако за њега да не би пао
знајући да није у стању себи помоћи
јер је слика и потребна јој је помоћ.

17 Тада му се моли за имовину и брак и дјецу;
није га срамота што се бездушном обраћа,
и за здравље призива оно што је немоћно,

18 живот од мртвога тражи,
у помоћ позива потпуно беспомоћно,
за на пут оно што није у стању ни да стоји,

19 за стицање и подухват и успјех руку
и за крјепост моли оно чему су руке сасвим непокретне!

Глава 14.

1 Други опет послан на пловидбу, имајући да се пробија кроз
дивље валове
призива у помоћ трулије дрво од лађе кога га носи!

2 Јер лађу је жеља за зарадом измислила
а мудрост стваралачка направила

3 а Твоје, Оче, Провиђење управља њоме,
јер си и на морима пут отворио
и на таласима стазу безбједну.

4 И показао да можеш од свега избављати
макар се неко и невјешт укрцао

5 А жеља Ти је да не буду неактивна дјела Премудрости Твоје
зато повјеравају људи и најмањем дрвету душе своје
и бродећи по таласима на лађици бивају сачувани.

6 Па и у почетку кад су пропадали горди џинови
нашла је нада свијета на лађици прибјежиште
и оставила вијеку (свијету) сјеме за нова покољења вођена
Твојом руком.

7 Јер благословено је дрво којим се твори правда,

8 а рукотворина (идолска) и сама је
проклета, као и онај који је направио,
зато што је он прави а оно што је трулежно бива названо богом.

9 Јер подједнако су мрски Богу и безбожник и безбожност
његова,

10 зато ће учињено дјело заједно са починиоцем бити
кажњено.

11 Стога ће и на идоле многобожачке осуда пасти
пошто у творевини Божјој постадоше гадост
на саблазан душа људских
и за замку ногама безумним.

12 Јер измишљање идола је почетак блуда
а њихов проналазак - трулеж живота.

13 Јер у почетку њих није било нити ће их бити навијек!

14 Са празном славом људском ушли су у свијет,
зато им је намијењен скори крај.

15 Пријевременом тугом сатрвен отац
ненадно умрлом дјетету направи слику
па некад мртвом човјеку сада као богу одаје пошту
и преноси, на њему потчињене, тајне и обреде;

16 онда, временом одржавани безбожни обичај, као закон се чува.

17 Тако се и по наређењу владарском извајаним ликовима одаје
пошта,
а пошто људи зато што далеко бораве не могу непосредно да их
честују
далеки лик пресликавши
видљиву слику поштованог владара направе,
да би се одсутноме као присутноме са ревношћу клањали.

18 Јачању поштовања непознатих (владара)
допринијело је и честољубље умјетника.

19 Наиме, желећи он да се допадне властодршцу
крајње се потруди да умјетничко обличје буде што љепше,

20 а свјетина привучена благоликошћу дјела
доскора поштованог као човјека сада почиње да сматра за
божанство.

21 И то постаде замка животу,
јер било несрећом било насиљем поробљени људи
неизрециво Име приписаше камењу и дрвећу,

22 па им не би доста заблуде у познању Бога
него живјећи под великим налетом незнања
та и толика зла миром називају!

23 Те или дјетоубилачке обреде или скривене тајне
или развратне гозбе приређују са туђим обичајима;

24 не чувају више ни животе ни бракове чисте,
него један другог или преваром убија или прељубом болно
повређује.

25 Све је помијешано: крв и убиство, крађа и обмана,
скрнављење, невјерство, смута, лажна заклетва,

26 отимање добара, заборав дарова,
прљање душа, противприродни живот,
беспоредак бракова, прељуба и распусност.

27 Јер поштовање безличних идола
почетак је сваког зла и узрок и свршетак.

28 Јер они или веселећи се бијесне или лажно пророкују
или живе неправедно, или се брзо заклинју;

29 а ти који су се у бездушне идоле поуздали
и зло се заклели не надају се казни.

30 Но за обоје ће их стићи правда
зато што зло мислише о Богу поштујући идоле
и што се неправедно заклеше, лукавством презревши светост.

31 Јер не сила онога чиме се они куну
него суд за грешнике
сустиже увијек преступе неправедних.

Глава 15.

1 А Ти си Бог наш, благ и истинит,
дуготрпељив и који милошћу све управља.

2 Јер ако ли сагријешисмо, Твоји јесмо, знајући моћ Твоју; но
нећемо гријешити, јер знамо да Теби припадамо.

3 А знати Тебе, цјелосна је правда,
и познавати моћ Твоју - коријен бесмртности.

4 Јер нити нас обману човјечија злоумна мисао
нити бесплодни труд који привид слика,
обличје изображено разноврсним бојама,

5 чији лик безумне привлачи
пошто чезну за бездушним обличјем мртве слике.

6 Љубитељи зала достојни су таквих надања,
и сви који их творе и ишту, и обожавају.

7 Јер и грнчар меку земљу гњечи с трудом
и обликује за употребу нашу сваки суд посебно:
притом, од исте глине обликује
посуђе за служење чистим дјелима
и онеме што је супротно. И све на исти начин.
А свако од њих је за другачију употребу,
о томе грнчар суди.

8 Тако и злотвор лажног бога од исте глине прави,
он који је мало раније од земље рођен
и који се ускоро у њу враћа од које је узет,
да би од њега био тражен дуг душевни.

9 Но он се не брине о ономе што би требало да чини
као неко који има краткотрајан живот,
него се такмичи са златарима и среброливцима
и бакроресцима подржава,
поносан на то што кривотворине прави.

10 Пепео је срце његово, и од земље бједнија нада његова,
од глине нечаснији живот његов.

11 Јер не позна Творца свога
и Онога који му је удахнуо душу дјелатну
и удунуо Дух животни.

12 Него помислише да је играчка живот наш
и живљење - празновање зараде,
јер такви кажу: треба од свакуда, па макар и од зла, стицати!

13 Такав, међутим, више од било кога знаде да гријеши правећи
од вештаства земљанога ломљиво посуђе и кипове.

14 Но сви непријатељи народа Твога безумнији су и јаднији од
дјетиње душе - који загосподарише њиме,

15 зато што сматраху све идоле многобожачке боговима,
којима ни очи не служе за гледање
ни ноздрве за удисање ваздуха
ни уши за слушање
ни прсти на рукама за пипање
а и ноге њихове упразно ходе.

16 Јер њих човјек створи
и дух позајмивши, сазда их;
али ниједан човјек није у стању себи сличног саздати бога.

17 Он који је смртан, мртву ствар прави рукама безаконима;
а бољи је од божанства својих: он барем поживје а она -
никада.

18 А и животиње најмрскије обожавају, јер срањиване по
неразумљу, горе су од свих других;

19 на њима ни толико љепоте нема колико у изгледу животиња,
да би привукле пажњу; а удаљиле су се и од Божје похвале
и од благослова Његовог.

Глава 16.

1 Ради тога од себи сличних примјерно бише кажњени
и од мноштва звјериња намучени.

2 А умјесто тог мучења обасуо си добротинством народ свој
за задовољење жеље припремио си храну чудног укуса -
препелице,

3 како би они, такође жељни хране,
због одвратности према ономе што им је послано,
окренули се и од нужног задовољења,
а ови, за мало поставши оскудни,
добили да једу чудесну храну.

4 Јер је требало да на оне насилнике обавезно наиђе биједа,
а овима само да се покаже како су се мучили непријатељи
њихови.

5 Јер кад је оне снашла жестока јарост звјериња,
и кад се истребљиваху уједима свирепих змија,
није се до краја задржао гњев Твој:

6 за поуку бише мало смућени,
имајући знамење спасења ради сјећања на заповијести
Закона Твога;

7 јер који се обрнуо, није се исцјељивао оним што је видио,
но Тобом Спаситељем свих.

8 А тиме си увјерио непријатеље наше
да си Ти онај који избавља од сваког зла.

9 Јер док оне скакавци и муве побише уједима
и не нађе се лијека души њиховој, пошто су били заслужили да
их такви муче,

10 дотле синовима Твојим ни зуби отровних змија ништа не
могоше;
јер милост Твоја наиђе и исцијели их.

11 Бијаху утврђени у сјећању на ријечи Твоје
и брзо се исцјељиваху,
да не би упавши у дубину заборава
лишили се Твојега добротинства.

12 Јер их није лијечило ни биље ни мелем,
него ријеч Твоја, Господе, која све исцјељује.

13 Јер Ти имаш власт живота и смрти,
и низводиш до врата пакла и узводиш;

14 а човјек убија злбом његовом,
изашли дух неће вратити,
нити избавити душу одузету.

15 Од Твоје руке немогуће је побјећи;

16 јер који одбијају да Тебе познају, безбожници,
снагом мишице Твоје бијени бише,
чудним кишам и градом, и бурама гоњени неизбјежним,
и огњем спаљивани.

17 А што је још чудније: у води која све гаси
још више дејствоваше огањ,
јер је свијет поборник праведницима.

18 Некад се пламен укроћивао
да не сажеже животиње послане на безбожнике,
да би они гледајући знали да су од Божијег суда гоњени;

19 некад опет и посред воде, преко моћи огња гореше,
да уништи безакони пород земљин.

20 Намјесто тога анђелском храном хранио си народ свој и приготовљени хљеб послао си им с небеса без напора, који је сваку сласт у себи имао и угађао свачијем укусу.

21 Јер лице Твоје откривало је сладост Твоју дјечи, по жељи онога коме је приношен мијењао се у оно у шта је ко хтио.

22 Снијег и лед одолијеваху огњу и не растапаху се, како би познали да плодове непријатељске истребљиваше пламен огњени, у граду и кишама блистајући.

23 А ово опет да би се хранили праведници, сакрио је и сопствену силу.

24 Јер твар која Теби Творцу служи, испружа се на казну против неправедника и окреће на добротинство онима који се у Тебе надају.

25 Ради тога и онда када се у све мијењала, свехранитељки благодати је служила, по вољи потребитих,

26 да се науче синови Твоји, које си заволио, Господе, да човјека храни не рађање плодова, но ријеч Твоја оне који у Тебе вјерују чува.

27 Јер оно што огањ не сажиге просто обасјано малим сунчевим зраком се топи,

28 да би било знано како треба похитати прије сунца на благодарење Теби, и при изласку свјетлости са Тобом се срести;

29 а неблагодарнога надање као зимско иње ће се истопити и просути се као вода непотребна.

Глава 17.

1 Велики су судови Твоји, Господе, и неизрециви; тога ради неуке душе заблудјеше.

2 Јер наумише безаконици да поробе народ свети, робови таме и оковани дугом ноћи, затворени међу зидовима, показали су се бјегунцима од вјечног провиђења.

3 Јер мислећи да се утаје у скривеним гријесима мрачним покривалом заборави бише расточени, горко ужасавани и утварама смућивани.

4 Но тајно скровиште које их је чувало не одбрани их од страха, гласови их смућиваху и пресијецаху, и утваре са мрачним намрштеним лицима им се јављаху.

5 И никаква огњена снага није могла обасјати, нити звијезда сјајни зраци могаху освијетлити ту ноћ тамну.

6 Само им се јављао ненадни огањ испуњен страха, а преплашени оним невидљивим привидом чинило им се још горе оно што је било видљиво.

7 Чаробњачкој пак вјештини претходио је подсмјех,
и надутости због памети изобличење поруге;

8 они који су обећавали изагнати страхове и узбурканост
из болесне душе,
сами се разбољеше од смијешне побожности.

9 Јер иако их ништа што је метежно није плашило, појавом
гмизаваца и змијинским шиштањем изненађени,
губили су се престрављени,
одричући се да чак и на неизбјежни вјетар погледају.

10 Јер лукавост је страшљива, сопственим свједочењем
осуђивана,

11 А страх није ништа друго до издаја мисаоних помагала,
за свагда је примила тегобу мучена савјешћу.

12 Што је мање унутарње надање,
то је више непознавање узрока
који доноси патњу.

13 А они, заиста немоћне ноћи,
настале из бездана немоћног Ада,
истим сном успавани

14 или чудовиштима привиђења бијаху прогоњени
или обамираху издајом душевном;
јер их обузе изненадни и неочекивани страх.

15 И тако сваки који је ондје упао
остаде заточен под стражом чуван у тамници без окова;

16 било да бјеше ратар или пастир
или радник који се у пустињи труди,
предухитрен, неизбјежну је подносио невољу,
јер сви бише везани једним ланцем таме;

17 било фијук вјетра
било међу лиснатим гранама милозвучни цвркулт птица,
било жубор воде с хуком протичуће
или тресак силни обрушавајућег се камења

18 или разиграних животиња невидљиво трчање,
или глас ричућих дивљих звијери
или одјек који се одбија од горских дубодолина -
све их је то паралисало престрашене.

19 Док је сав свијет блистао сјајном свјетлошћу
и несметано се бавио својим дјелима,

20 једино се над онима простирала тегобна ноћ
слика таме која ће их у будућности снаћи,
а сами себи бјеху тежи од таме.

Глава 18.

1 Светима Твојима пак сијала је највећа свјетлост;
њихов глас су (Египћани) чули а облик нијесу видјели,
зато што они нијесу пострадали, називаху им блаженим,

2 захваљиваху, што се нијесу светили због учињене им
неправде,
и за оно што претрпјеше милост мољаху.

3 Ради тога дао си им огњелики стуб
за водича непознатог путовања,

а сунце нешкодљиво за часно странствовање.

4 Они пак били су достојни да буду лишени свјетлости и затворени тамом, који су закључане држали синове Твоје, преко којих је требало да се даде нетрулежна свјетлост Закона вијеку (свијету).

5 Кад су се они договорили да побију дјецу светих, и једно дијете било изложено и спасено, за казну си им одузео мноштво дјеце и све заједно их потопио у силној води.

6 Она ноћ би предвиђена Оцима нашим, да би сигурно знајући којим заклетвама вјероваше били добродушни.

7 Дочека народ Твој
спасење праведних и пропаст непријатеља;

8 јер оно чиме си казнио противнике,
тима нас призва и прослави.

9 Јер тајно су приносила жртву света дјеца од добара и Закон божанствени сложено прихватила,
да би подједнако истих добара и опасности
Свети били заједничари
већ тада пјевајући химне Отаца.

10 А одзивала им се нескладна непријатељска вика,
и тужно одјекивао глас плачуће дјеце;

11 сличном пресудом би кажњен роб са господарем
и простак са царем од истог страдаше,

12 сви здушно у једном имену смрти
мртве имаше небројене;
не бише у стању живи ни да их сахране,
пошто у једном трену племенити род њихов погибе.

13 Они који ништа не вјероваху због чаробњаштва,
због погибије прворођенчади признаше
да је Народ - син Божији.

14 Јер док је тихо ћутање владало свиме
и ноћ хитро стигла до своје средине

15 свесилна Твоја ријеч са небеса од царствених пријестола,
муњевити ратник, усред пропале сиђе земље
мач оштри, нелицемјерну Твоју наредбу, носећи,

16 и ставши, испуни све смрћу,
при том се и неба дотицала и по земљи ходила.

17 Тада изненада привиђења снена љуто их смутише,
а страхови неочекивани нападоше,

18 па бацан један овдје други ондје полумртав
откривао је узрок због кога је умирао;

19 то су им снови који их смутише наговјештавали,
да не би погинули не знајући ради чега зло страдају.

20 А дотакло се и праведних искушење смрти,
и помор мноштва народа би у пустињи.
Но не потраја гњев дуго:

21 Јер похита муж непорочан да их одбрани
донијевши самог служења оружје -

молитву и тамјана умилоствљене;
одуприје се гњеву и заустави невољу
показавши да је Твој слуга;

22 а победи гневљивост не снагом тјелесном,
ни дејством оружја,
него ријечју покори мучитеља
сјетивши се заклетви и завјета Отаца.

23 Пошто стаде међу мноштво већ попадалих мртвих
једних преко других, прекиде гнев
и одлучно крену путем к живима.

24 Јер на његовој дугој хаљини бјеше сав свијет,
и слава Отаца урезана на драгуљима од четири реда,
и величанство Твоје на златном вијенцу главе његове.

25 Пред овим устукну погубитељ, и од тога се уплаши;
а за то би довољно само искуство гњева.

Глава 19.

1 А до краја безбожнике немилосрдна јарост спопаде;
јер предвиђена је и њихова будућност,

2 Јер ови (Египћани) путивши их да оду
и са хитњом их испративши
гониће их, раскајавши се.

3 Јер још имајући у рукама ридања
и наричући над гробовима мртвих,
прихватише другу безумну помисао
па оне које су с молбом избацили, њих као бјегунце
прогоњаху.

4 Вукла их је таквом крају заслужна судба
и убацила им заборав онога што се догодило,
да би придодали недостаљу муку њиховим невољама.

5 Тако ће народ Твој чудесно путовање доживјети,
а они наћи чудну смрт.

6 Јер сва творевина по своме роду опет се свише преобразила,
служећи Твојим наредбама,
да би се слуге Твоје сачувале неповријеђене.

7 Облак покри табор сјенком,
а гдје је раније била вода видјело се копно да израња,
а из Црвеног мора пут несметан
и травоносно поље из моћних валова;

8 којим сав народ прође закриљен Твојом руком
видјевши Твоја дивна чудеса.

9 Као коњи се наситише
и као јагањци разиграше
хвалећи Те, Господе, који их избави.

10 При томе су се још сјетили свог боравка у туђини,
како намјесто рађања животиња земља произведе комарце,
а намјесто риба избаци ријека мноштво жаба.

11 Послије тога видјеше и настанак нових птица,
када подстакнути жељом искаху укусну храну;

12 тада им за утјеху од мора дођоше препелице.

13 Наиђоше и казне на грешнике
и то не без претходних знамења, снагом громава;
јер праведно страдаху за своја сопствена лукавства,
и за још тежу мржњу коју према странцима показаше.

14 Једни непознате, кад би дошли не примаху,
а други госте добротворе - претвараху у робље.

15 И не само то, но ако би био неки надзор над њима,
с презиром примаху странце;

16 други су их са слављем дочекали, а кад су већ стекли
њихова права љутим невољама су им зло нанијели.

17 Бише рањени и сљепилом,
као они на вратима праведника,
када непрегледном обујмљени тамо
сваки тражише излаз кроз своја врата.

18 Јер саме собом стихије промијењене
као на харфи гласови ритам имена мијењају,
док звук свагда остаје
као што се даде јасно видјети по лицу збивања;

19 јер се копнено у водено претворило, и ноћ се спусти на земљу;

20 огањ надвлада у води сопствену силу,
и вода силу која гаси заборавља.

21 Пламенови, обратно, нијесу горели тијела пропадљивих
животиња, нити би растопљив кристалолики лакорастопљиви
род небеске хране.

22 Јер си по свему, Господе, узвеличао Народ свој и прославио
га и нијеси га презрео: у сваком времену и мјесту био си поред
њега.

Цвијети 1995. Цетиње

Превео са јелинског изворника
Митрополит Црногорско-приморски
Амфилохије Радовић

Напомене:

1. Само у словенском преводу.
2. Тако стоји у оригиналу.

[[Промена писма](#) | [Бесједе](#) | [Интервјуи](#) | [Књиге](#) | [Преводи](#) | [Чланци](#) | [Саопштења](#)]